

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АВТОМОБІЛЬНО – ДОРОЖНІЙ
КОЛЕДЖ
ЛОЗІВСЬКА ФІЛІЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи
з дисципліни « **ГРОШІ ТА КРЕДИТ** »
для студентів заочної форми навчання
спец. 071 « Облік і оподаткування »

Розробив:
Богач О. В.

Розглянуто і затверджено на засідання
циклової комісії
Протокол №   від
Голова ЦК

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

У сучасних умовах вивчення та дослідження сутності таких категорій, як "гроші" та "кредит", є актуальним. На їх використанні ґрунтується більшість інструментів ринкових відносин: кредитування, ціноутворення, фінансового ринку, розрахункових та платіжних відносин тощо. Закономірності функціонування грошей, кредиту, банків, банківської системи впливають на формування фінансової політики держави.

Вивчення дисципліни «Гроші та кредит» є необхідною умовою підготовки фахівців з бухгалтерського обліку. Вона забезпечує науково-теоретичну та методологічну основу для формування системи знань зі спеціальних дисциплін.

Метою викладання дисципліни є формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики й розвитку банківської справи. Це необхідно майбутньому спеціалісту для об'єктивної оцінки економічних процесів, що відбуваються у суспільстві.

Завдання дисципліни полягає у вивченні сутності, функцій, концепцій і ролі грошей та кредиту в ринковій економіці, закономірностей та специфіки функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики; практичних засад функціонування грошової системи, основ побудови банківської системи та організації операційної діяльності банків; закономірностей розвитку та функціонування валютного ринку.

Предметом вивчення є грошові та кредитні відносини ринкової економіки, а також відносини, що виникають у державі внаслідок грошового обігу.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи є складовою частиною навчального процесу і показує, як студент засвоїв теоретичний та практичний матеріал з курсу. Ціль контрольної роботи - закріплення та контроль знань, які набули студенти в процесі самостійного вивчення навчального матеріалу.

Студент повинен виконати в установленій термін контрольну роботу, не пізніше, ніж за два тижні до складання іспиту.

Контрольна робота складається з 3 теоретичних питань, 4-х тестів та 2-х задач (дані в задачах умовні).

Завдання до контрольної роботи розроблено в 30 варіантах, які розподілені між студентами за номером у списку групи.

Перед відповідями на питання та розв'язками задач необхідно вказувати умови та номер питання, яке розглядається. Відповіді на теоретичні питання повинні достатньо повно відображати їх суть.

Розв'язок задач повинен супроводжуватись формулами, розрахунками та поясненнями до них. Формули розрахунків повинні бути повністю записані окремим рядком з поясненням кожного символу, включеного у формулу. Задачі, за якими будуть дані відповіді без розвернутих розрахунків, пояснень та висновків, будуть вважатись не розв'язаними. Таблиці до кожної задачі повинні бути заповнені на підставі зроблених розрахунків.

Обсяг контрольної роботи складає 15–20 сторінок. У кінці роботи необхідно вказати перелік використаної літератури у алфавітному порядку.

Кожне джерело у списку використаної літератури повинно бути сформоване наступним чином:

Вказується прізвище та ініціали автора.

Вказується повна назва роботи, місто, видавництво та рік видання.

Для статей, що опубліковані в періодичній літературі, необхідно вказати прізвище та ініціали автора, назву статті, назву видання, рік та номер журналу (газети).

Робота повинна бути написана розбірливо без будь-яких скорочень, без помилок та виправлень. Розрахунки необхідно проводити з точністю до 0,01.

На останній сторінці контрольної роботи студент ставить дату завершення роботи та свій підпис.

Зміст контрольної роботи:

- Титульна сторінка.
- Номер обраного варіанту та перелік питань по виконуваному варіанту контрольної роботи.
- Відповіді на питання.
- Перелік використаної літератури.

- Таблиця розподілу теоретичних завдань

Номер варіанта (згідно номера у списку групи)	Номери контрольних питань	Номери контрольних тестів
1	1, 31, 61.	1, 31, 61, 91
2	2, 32, 62.	2, 32, 62, 92
3	3, 33, 63.	3, 33, 63, 93
4	4, 34, 64.	4, 34, 64, 94
5	5, 35, 65.	5, 35, 65, 95
6	6, 36, 66.	6, 36, 66, 96
7	7, 37, 67.	7, 37, 67, 97
8	8, 38, 68.	8, 38, 68, 98
9	9, 39, 69.	9, 39, 69, 99
10	10, 40, 70.	10, 40, 70, 100
11	11, 41, 71.	11, 41, 71, 101
12	12, 42, 72.	12, 42, 72, 102
13	13, 43, 73.	13, 43, 73, 103
14	14, 44, 74	14, 44, 74, 104
15	15, 45, 75, .	15, 45, 75, 105
16	16, 46, 76.	16, 46, 76, 106
17	17, 47, 77. .	17, 47, 77, 107
18	18, 48, 78.	18, 48, 78, 108
19	19, 49, 79.	19, 49, 79, 109
20	20, 50, 80.	20, 50, 80, 110
21	21, 51, 81.	21, 51, 81, 111
22	22, 52, 82.	22, 52, 82, 112
23	23, 53, 83.	23, 53, 83, 113

24	24, 54, 84.	24, 54, 84, 114
25	25, 55, 85.	25, 55, 85, 115
26	26, 56, 86.	26, 56, 86, 116
27	27, 57, 87.	27, 57, 87, 117
28	28, 58, 88, .	28, 58, 88, 118
29	29, 59, 89.	29, 59, 89, 119
30	30, 60, 90.	30, 60, 90, 120

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які існують концепції походження грошей та яка з них більш адекватна ринковій практиці використання грошей в економіці?
2. Чим гроші відрізняються від звичайного товару?
3. Причини, що зумовили демонетизацію золота.
4. Які функції виконують гроші? Які існують відмінності в іноземній та вітчизняній літературі і щодо кількості функцій грошей і з чим вони пов'язані?
5. Чим відрізняються неповноцінні гроші від повноцінних?
6. Що таке «електронні гроші»? Що у них є спільного і відмінного від паперових грошей і депозитних грошей?
7. Чому існують два підходи до виміру маси грошей — через грошову базу і через грошові агрегати?
8. Чи можна вважати нормальними співвідношення грошових агрегатів M0 і M3 в Україні? Якщо ні, то чому і чим таке співвідношення спричинене?
9. Чи входить до агрегату M0 запас готівки в касах комерційних банків? Обґрунтуйте свою відповідь.
10. Чи входить до агрегату M3 запас грошей, який зберігають комерційні банки на своїх коррахунках у центральному банку? Обґрунтуйте свою відповідь.
11. Що таке грошовий ринок? Чому його називають умовним ринком?
12. Що є інструментом купівлі-продажу на грошовому та на товарному ринках? Які види інструментів використовуються на грошовому ринку?
13. Що таке боргові і неборгові інструменти грошового ринку?
14. Що є спільного між грошовим і товарним ринками?
21. Хто є суб'єктами грошового ринку? Між ким забезпечують зв'язки на грошовому ринку фінансові посередники? Назвіть основні групи фінансових посередників?
22. Чим відрізняється грошовий ринок від ринку грошей, а ринок грошей — від ринку капіталів?
23. Що таке попит на гроші? Це явище залишку чи потоку і чому? Чим відрізняється попит на гроші від попиту на товари?
24. Чим відрізняється попит на гроші від попиту на доходи? Чи обов'язково збільшувати доходи, щоб задовольнити новий попит на гроші?

25. Чим відрізняються погляди Дж. М. Кейнса і М. Фрідмана щодо мотивів накопичення грошей?
26. Що таке грошова система, чим вона відрізняється від таких понять, як грошовий оборот, грошові відносини?
27. Перелічіть складові грошової системи і коротко охарактеризуйте кожну з них.
28. Як поділяються грошові системи залежно від форми функціонування грошей?
29. Які ви знаєте форми металевих грошових систем?
30. Як відрізняються різновиди біметалізму?
31. Назвіть форми золотого монометалізму, поясніть свою відповідь.
32. Дайте характеристику системи кредитних грошей. Чим вона відрізняється від системи паперових грошей?
33. Які види золотомонетного стандарту Ви знаєте? Дайте коротку характеристику кожному з них.
34. Як запроваджувалася в оборот нова національна валюта України? У чому полягали труднощі її впровадження в оборот?
35. Що таке грошово-кредитна політика? Яке її місце в економічній політиці держави? Як вона пов'язана з грошовою системою?
36. Що є спільного і відмінного між грошово-кредитною політикою і фіскально-бюджетною політикою щодо їх впливу на розвиток економіки?
37. Охарактеризуйте всі інструменти грошово-кредитної політики, які використовує НБУ.
38. Дайте визначення поняття інфляції. Які відмінності існують у трактуванні поняття інфляції?
39. У чому полягають причини інфляції. Чому М. Фрідман вважає, що інфляція скрізь і завжди є монетарним феноменом?
40. Що таке повзуча, галопуюча і гіперінфляція?
41. Дайте визначення поняття грошової реформи? Які види грошових реформ Ви знаєте?
42. Назвіть основні особливості грошової реформи в Україні?
43. Що таке валютний курс, які види валютних курсів Ви знаєте?
44. Які чинники впливають на величину валютного курсу та викликають його коливання?

45. Які види курсової політики Ви знаєте? До яких наслідків приводить кожний із напрямів курсової політики?
46. Що таке валютний ринок, які види валютних ринків Ви знаєте? У чому полягають переваги децентралізованого валютного ринку перед централізованим?
47. Назвіть усі функції валютних ринків та види операцій, що виконуються на них.
48. У чому полягає специфіка поточних і строкових операцій, у чому переваги і недоліки кожного з цих видів операцій?
49. Що таке валютна система, валютна політика, валютне регулювання? Назвіть органи валютної політики і валютного регулювання в Україні.
50. Назвіть основні інструменти валютної політики. Чому серед них є інструменти грошово-кредитної політики?
51. Що таке платіжний баланс? Які статті платіжного балансу автоматично не врівноважуються? За рахунок яких джерел здійснюється балансування платіжного балансу?
52. Що таке золотовалютні резерви, яке їх економічне призначення та склад?
53. Що таке Ямайська валютна система? Поясніть механізм її функціонування.
54. Визначте поняття та основні елементи світової та міжнародної валютних систем.
55. Чим відрізняються Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи?
56. Які причини розпаду Бреттон-Вудської валютної системи?
57. Визначте поняття та економічну сутність валютного курсу.
58. Як визначався валютний курс за умов золотого стандарту?
59. У чому різниця між поняттями «міжнародний ринок грошей» та «міжнародний ринок капіталів»?
60. Що означають поняття «євроринок», «євровалюта», «євродолари»?
61. Що таке міжнародний ринок грошей? Які його основні інструменти?
62. У чому полягає сутність кількісної теорії грошей та її внутрішня єдність з номіналістичною теорією? Які напрями в кількісній теорії грошей Ви запам'ятали?

63. У чому полягають основні постулати класичної кількісної теорії грошей?
64. До якого з напрямів кількісної теорії можна віднести американського економіста І. Фішера і чому?
65. Що нового вніс у кількісну теорію український економіст М. Туган-Барановський?
66. Який новий напрям у монетаристській теорії започаткував М. Туган-Барановський? Як назвав він свою теорію грошей?
67. У чому полягає «грошове правило» М. Фрідмана?
68. Що є загальноекономічною причиною необхідності кредиту?
69. Які передумови виникнення кредитних відносин?
70. У чому сутність кредиту? Які існують дискусії щодо сутності кредиту? За якими ознаками відносини між економічними суб'єктами можна віднести до кредитних?
71. Назвіть основні принципи організації кредитних відносин.
72. Які форми кредиту Ви можете виділити і чому?
73. Чим різняться поняття «банківський кредит» і «державний кредит», «банківський кредит» і «споживчий кредит», «забезпечений кредит» і «комерційний кредит»?
74. Яка функція кредиту є найбільш визнаною в економічній літературі?
75. Як класифікується банківський кредит?
76. У чому полягають економічне призначення та переваги фінансового посередництва?
77. Що таке базові операції банку і чому банківське законодавство не дозволяє їх виконувати небанківським фінансовим посередникам і одночасно дозволяє банкам виконувати небазові операції.
78. Що таке банківська система? Чи відрізняються функції і призначення банківської системи від функцій і призначення окремих банків?
79. У чому полягає економічне призначення центрального банку? У чому полягає особливість статусу центрального банку?
80. Причини виникнення емісійних банків. Причини і шляхи створення центральних банків.
81. Що таке комерційний банк? За якими ознаками класифікуються комерційні банки?

82. Коли виникли комерційні банки? Етапи розвитку комерційних банків.
83. Функції комерційних банків. Операції комерційних банків.
84. Спеціалізовані комерційні банки, специфіка їх діяльності.
85. У чому сутність пасивних операцій банків?
86. Склад власного капіталу комерційного банку. Статутний фонд комерційного банку і порядок його формування.
87. З чого складаються депозитні ресурси комерційних банків? Що належить до позичених коштів комерційних банків?
88. У чому сутність активних операцій банків?
89. За якими ознаками класифікуються банківські послуги?
90. Що таке гарантійні послуги? Трастові послуги банків.

КОНТРОЛЬНІ ТЕСТИ

1. Існують такі концепції походження грошей:
  - а) монетарна;
  - б) еволюційна;
  - в) кількісна;
  - г) раціоналістична.
2. За раціоналістичною концепцією гроші виникли внаслідок:
  - а) стихійного розвитку товарного виробництва та обміну;
  - б) угоди між людьми;
  - в) потреби ринку в забезпеченні ефективного обміну;
  - г) запровадження законодавчими актами держави.
3. За еволюційною концепцією гроші виникли внаслідок:
  - а) угоди між людьми;
  - б) стихійного розвитку товарного виробництва та обміну;
  - в) запровадження законодавчими актами держави.
4. В умовах простої форми вартості:
  - а) один товар випадково обмінювався на інший;
  - б) один товаровиробник обмінював свій товар на інший, на виробництві якого спеціалізувався інший товаровиробник;
  - в) ряд товарів обмінювались на один товар-монополіст;
  - г) роль загального еквівалента виконує особливий товар у формі благородних металів.
5. В умовах повної форми вартості:
  - а) один товар випадково обмінювався на інший;
  - б) один товаровиробник обмінював свій товар на інший, на виробництві якого спеціалізувався інший товаровиробник;
  - в) ряд товарів обмінювались на один товар-монополіст;
  - г) роль загального еквівалента виконує особливий товар у формі благородних металів.
6. В умовах загальної форми вартості:
  - а) один товар випадково обмінювався на інший;
  - б) один товаровиробник обмінював свій товар на інший, на виробництві якого спеціалізувався інший товаровиробник;
  - в) ряд товарів обмінювались на один товар-монополіст;
  - г) роль загального еквівалента виконує особливий товар у формі благородних металів.
7. В умовах грошової форми вартості:
  - а) один товар випадково обмінювався на інший;
  - б) один товаровиробник обмінював свій товар на інший, на виробництві якого спеціалізувався інший товаровиробник;

- в) ряд товарів обмінювались на один товар-монополіст;
  - г) роль загального еквівалента виконує особливий товар у формі благородних металів.
8. Внаслідок демонетизації золота роль грошей перейшла до:
- а) золотих монет;
  - б) нематеріального носія (неповноцінних грошей);
  - в) предметів першої необхідності;
  - г) предметів розкоші.
9. Регулятивними діями держави щодо грошей є:
- а) означення кількості грошей в обороті;
  - б) регулювання маси грошей в обороті;
  - в) висування вимог до носія грошових функцій;
  - г) виявлення потреби в грошах.
10. Гроші за походженням - це:
- а) метал;
  - б) благородний метал;
  - в) товар.
11. За грошовою теорією сутність грошей визначається як:
- а) все те, що використовується як гроші;
  - б) специфічний товар, що має властивість обмінюватись на будь-який інший товар;
  - в) умовний портфель активів окремого економічного суб'єкта, в якому всі активи розміщуються в міру зниження їх ліквідності.
12. За трудовою теорією сутність грошей визначається як:
- а) все те, що використовується як гроші;
  - б) специфічний товар, що має властивість обмінюватись на будь-який інший товар;
  - в) умовний портфель активів окремого економічного суб'єкта, в якому всі активи розміщуються в міру зниження їх ліквідності.
13. Портфельний підхід визначає сутність грошей як:
- а) все те, що використовується як гроші;
  - б) специфічний товар, що має властивість обмінюватись на будь-який інший товар;
  - в) умовний портфель активів окремого економічного суб'єкта, в якому всі активи розміщуються в міру зниження їх ліквідності.
14. Із даного переліку найвищу ліквідність мають:
- а) строкові вклади;
  - б) вклади до запитання;
  - в) акції;
  - г) облігації.

15. Квazігрошима можна вважати:
  - а) строкові вклади;
  - б) акції;
  - в) будівлі;
  - г) автомобілі.

16. Гроші як гроші використовуються при:
  - а) їх застосуванні у сфері інвестування;
  - б) посередництві в обміні;
  - в) їх витрачання на особисте споживання;
  - г) їх нагромадженні.

17. Гроші як капітал використовуються при:
  - а) їх застосуванні у сфері інвестування;
  - б) посередництві в обміні;
  - в) їх витрачання на особисте споживання;
  - г) їх нагромадженні.

18. Повноцінними грошима є:
  - а) гроші, що мають власну вартість і реальна вартість яких відповідає номінальній;
  - б) гроші, що не мають власної вартості і реальний зміст яких не відповідає номіналу.

19. Неповноцінними грошима є:
  - а) гроші, що мають власну вартість і реальна вартість яких відповідає номінальній;
  - б) гроші, що не мають власної вартості і реальний зміст яких не відповідає номіналу.

20. Еволюційними формами товарних грошей були:
  - а) металеві гроші;
  - б) предмети першої необхідності;
  - в) предмети розкоші;
  - г) паперові гроші.

21. Еволюція металевих грошей пройшла такі форми:
  - а) товарна форма;
  - б) представницька форма;
  - в) монетна форма;
  - г) кредитна форма.

22. Основними формами неповноцінних грошей є:
  - а) золота монета;
  - б) білонна монета;
  - в) паперові гроші;
  - г) все вищевказане.

23. Паперові гроші - це:
- а) різновид банківських грошей, який існує у вигляді певних сум, записаних на рахунках у банках;
  - б) нерозмінні на метал знаки, що випускаються державою для покриття своїх витрат і наділяються нею примусовим курсом, визначаються законодавчо обов'язковими до приймання в усі види платежів;
  - в) різновид депозитних грошей, які існують у пам'яті комп'ютерів і здійснюють свій рух автоматично з допомогою комп'ютерних систем за безпосереднім розпорядженням власників поточних рахунків.
24. Депозитні гроші - це:
- а) різновид банківських грошей, який існує у вигляді певних сум, записаних на рахунках у банках;
  - б) нерозмінні на метал знаки, що випускаються державою для покриття своїх витрат і наділяються нею примусовим курсом, визначаються законодавчо обов'язковими до приймання в усі види платежів.
25. Електронні гроші - це:
- а) різновид банківських грошей, який існує у вигляді певних сум, записаних на рахунках у банках;
  - б) нерозмінні на метал знаки, що випускаються державою для покриття своїх витрат і наділяються нею примусовим курсом, визначаються законодавчо обов'язковими до приймання в усі види платежів;
  - в) різновид депозитних грошей, які існують у пам'яті комп'ютерів і здійснюють свій рух автоматично з допомогою комп'ютерних систем за безпосереднім розпорядженням власників поточних рахунків.
26. Функція грошей як міри вартості - це функція:
- а) яка полягає в обслуговуванні погашення різноманітних боргових зобов'язань між суб'єктами економічних відносин;
  - б) в якій вони виконують роль посередника в обміні товарів і забезпечують їх обіг;
  - в) в якій гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їй форму ціни;
  - г) в якій гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами;
  - д) пов'язана з їхньою здатністю бути засобом збереження вартості, представником абстрактної форми багатства.
27. Функція грошей як засобу обігу - це функція:
- а) яка полягає в обслуговуванні погашення різноманітних боргових

- зобов'язань між суб'єктами економічних відносин;
- б) в якій вони виконують роль посередника в обміні товарів і забезпечують їх обіг;
  - в) в якій гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їй форму ціни;
  - г) в якій гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами;
  - д) пов'язана з їхньою здатністю бути засобом збереження вартості, представником абстрактної форми багатства.
28. Функція грошей як засобу платежу - це функція:
- а) яка полягає в обслуговуванні погашення різноманітних боргових зобов'язань між суб'єктами економічних відносин;
  - б) в якій вони виконують роль посередника в обміні товарів і забезпечують їх обіг;
  - в) в якій гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їй форму ціни;
  - г) в якій гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами;
  - д) пов'язана з їхньою здатністю бути засобом збереження вартості, представником абстрактної форми багатства.
29. Функція грошей як засобу нагромадження - це функція:
- а) яка полягає в обслуговуванні погашення різноманітних боргових зобов'язань між суб'єктами економічних відносин;
  - б) в якій вони виконують роль посередника в обміні товарів і забезпечують їх обіг;
  - в) в якій гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їй форму ціни;
  - г) в якій гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами;
  - д) пов'язана з їхньою здатністю бути засобом збереження вартості, представником абстрактної форми багатства.
30. Функція грошей як світових - це функція:
- а) яка полягає в обслуговуванні погашення різноманітних боргових зобов'язань між суб'єктами економічних відносин;
  - б) в якій вони виконують роль посередника в обміні товарів і забезпечують їх обіг;
  - в) в якій гроші забезпечують вираження і вимірювання вартості товарів, надаючи їй форму ціни;
  - г) в якій гроші обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами;

- д) пов'язана з їхньою здатністю бути засобом збереження вартості, представником абстрактної форми багатства.
31. За номіналістичною теорією гроші - це:
- а) особливий товар, вартість якого визначається витратами праці на його виробництво;
  - б) символи держави, через які вона нав'язує свою волю своїм громадянам;
  - в) товар, який нічим не відрізняється від інших товарів;
  - г) завжди золото та срібло.
32. За кількісною теорією гроші - це:
- а) особливий товар, вартість якого визначається витратами праці на його виробництво;
  - б) символи держави, через які вона нав'язує свою волю своїм громадянам;
  - в) товар, який нічим не відрізняється від інших товарів;
  - г) завжди золото та срібло.
33. За класичною теорією гроші - це:
- а) особливий товар, вартість якого визначається витратами праці на його виробництво;
  - б) символи держави, через які вона нав'язує свою волю своїм громадянам;
  - в) товар, який нічим не відрізняється від інших товарів;
  - г) завжди золото та срібло.
34. За марксистською теорією гроші - це:
- а) особливий товар, вартість якого визначається витратами праці на його виробництво;
  - б) символи держави, через які вона нав'язує свою волю своїм громадянам;
  - в) товар, який нічим не відрізняється від інших товарів;
  - г) завжди золото та срібло.
35. Американський економіст-дослідник Ірвін Фішер є представником:
- а) класичної школи політекономії;
  - б) номіналістичної теорії;
  - в) кількісної теорії;
  - г) маржиналізму.
36. Грошовий оборот - це:
- а) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
  - б) сукупність грошей суб'єктів економічного обороту, що перебувають в обігу на певний момент часу;
  - в) сукупність всіх переміщень грошової маси, платежів і розрахунків, що здійснюються в народному господарстві.
37. Об'єктами грошового обороту із даного переліку є:
- а) робоча сила;

- б) цінні папери;
- в) фінансові посередники;
- г) матеріальні ресурси;
- д) державні структури.

38. Суб'єктами грошового обороту із даного переліку є:

- а) державні структури;
- б) цінні папери;
- в) фінансові посередники;
- г) фірми;
- д) робоча сила.

39. Сукупність об'єктів, які забезпечують розподіл та перерозподіл створеного національного продукту, здійснюючи вплив на його реалізацію та споживання, це:

- а) сімейні господарства;
- б) фінансові посередники;
- в) державні структури.

40. Суб'єкти, що забезпечують кінцеве споживання частини національного доходу і національного продукту, це:

- а) сімейні господарства;
- б) непрацездатні громадяни;
- в) окремі фірми.

41. Грошова маса - це:

- а) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
- б) сукупність грошей суб'єктів економічного обороту, що перебувають в обігу на певний момент часу.

42. Показник грошової маси використовується у таких випадках:

- а) при встановленні валютних курсів;
- б) при плануванні державного бюджету;
- в) при визначенні ставки податків;
- г) при вивченні причин, що впливають на швидкість руху грошей.

43. Агрегатний метод класифікації функціональних форм грошей базується на:

- а) швидкості обігу грошей;
- б) ліквідності грошей;
- в) вартості грошей на фінансовому ринку.

44. Грошовий агрегат M1 (за українською класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) вклади до запитання;
- б) валютні заощадження;

- в) строкові депозити;
- г) готівка.

45. Грошовий агрегат М2 (за українською класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) кошти клієнтів за трастовими операціями банків;
- б) валютні заощадження;
- в) строкові депозити;
- г) готівка.

46. Грошовий агрегат М0 (за українською класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) вклади до запитання;
- б) готівка;
- в) строкові депозити;
- г) валютні заощадження.

47. Грошовий агрегат М3 (за українською класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) державні цінні папери;
- б) банківські акцепти;
- в) строкові депозити;
- г) валютні заощадження.

48. Грошовий агрегат М1 (за західною класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) вклади до запитання;
- б) готівка;
- в) строкові депозити;
- г) сертифікатні вклади.

49. Грошовий агрегат М2 (за західною класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) вклади до запитання;
- б) банківські акцепти;
- в) строкові депозити;
- г) заощадження населення.

50. Грошовий агрегат М3 (за західною класифікацією) охоплює такі види грошових активів:

- а) вклади до запитання;
- б) державні цінні папери;
- в) строкові депозити;
- г) сертифікатні вклади.

51. Грошовий агрегат к охоплює такі види грошових активів:

- а) банківські акцепти;
- б) кошти клієнтів за трастовими операціями банків;

- в) строкові депозити;
  - г) державні цінні папери.
52. Швидкість руху грошей визначається, як:
- а) $V = PM / \dots$;
  - б) $V = M / (,)P$;
  - в) $V = P(?) / M$;
  - г) $V = P / M^{\wedge}$.
53. Кількісне рівняння обігу Фішера має вигляд:
- а) $P(?) = MV$;
  - б) $PV = M^{\wedge}$;
  - в) $Y(.) = MP$.
54. Факторами, що впливають на швидкість руху грошей, є:
- а) розвиток кредитних відносин;
  - б) курс національної валюти;
  - в) обсяг ВВП;
  - г) грошова маса.
55. Фінансовий ринок - це:
- а) мережа спеціальних інститутів, що забезпечують взаємодію попиту і пропозиції на гроші як специфічний товар;
  - б) система грошових відносин з приводу акумуляції кредитними установами тимчасово вільних коштів фізичних та юридичних осіб та надання їх у тимчасове користування іншим особам на певних принципах;
  - в) ринок, на якому об'єктом купівлі-продажу є різноманітні фінансові інструменти і фінансові послуги;
  - г) система організаційно-правових відносин та спеціалізованих інститутів, що забезпечують реалізацію попиту і пропозиції грошей.
56. Канали, по яких грошові кошти рухаються від власників до позичальників через фінансових посередників, є:
- а) грошовими потоками у формі непрямого фінансування;
  - б) грошовими потоками у формі прямого фінансування.
57. За видами грошових інструментів грошовий ринок складається з:
- а) міжбанківського ринку;
  - б) ринку позичкових капіталів;
  - в) ринку цінних паперів;
  - г) відкритого ринку.
58. Залежно від призначення та ліквідності фінансових активів, що обертаються на грошовому ринку, виділяють такі сегменти:
- а) ринок капіталів;
  - б) ринок цінних паперів;
  - в) ринок грошей;

- г) відкритий ринок.
59. Ринок грошей складається із таких секторів:
- а) міжбанківський ринок;
  - б) ринок позичкових капіталів;
  - в) ринок цінних паперів;
  - г) відкритий ринок.
60. Ринок, на якому продаються і купуються грошові кошти у вигляді короткострокових позик і фінансових активів, є:
- а) ринком грошей;
  - б) ринком капіталів.
61. Ринок, на якому продаються і купуються середньо- та довгострокові кредити та фінансові активи строком понад рік, є:
- а) ринком грошей;
  - б) ринком капіталів.
62. Запас грошей, який прагнуть мати у своєму розпорядженні економічні суб'єкти на певний момент часу, це:
- а) пропозиція грошей;
  - б) попит на гроші;
  - в) трансакційні залишки.
63. Із перелічених функцій грошей у формулі І. Фішера не враховано:
- а) гроші як засіб платежу;
  - б) гроші як міра вартості;
  - в) гроші як засіб нагромадження;
  - г) гроші як засіб обігу.
64. Функціональна залежність попиту на гроші математично записується так:
- а) $M_d = f(t, P, ^)$;
  - б) $M_d = f(P, V)$;
  - в) $M_d = f(P, r)$;
  - г) $M_d = f(p, K, ^)$.
65. Попит на гроші залежить від таких чинників:
- а) інфляція;
  - б) внутрішня депозитна емісія;
  - в) реальні доходи;
  - г) норма процента.
66. Пропозиція грошей - це:
- а) запас грошей, який прагнуть мати у своєму розпорядженні економічні суб'єкти на певний момент часу;
  - б) сума грошових активів, які суб'єкти ринку бажають витратити на певні цілі.

67. Грошове правило монетаристів запропонував:
- а) Дж. Кейнс;
  - б) І. Фішер;
  - в) М. Фрідмен;
  - г) Д. Рікардо.
68. За грошовим правилом монетаристів потрібно щорічно збільшувати грошову масу на:
- а) 5%;
  - б) 4%;
  - в) 6%;
  - г) 3%.
69. Основну причину недоліків у грошовому обміні монетаристи вбачають:
- а) у порушенні рівняння грошового обігу;
  - б) у дефіциті державного бюджету;
  - в) у дешевих кредитах;
  - г) у низькому рівні реальних доходів.
70. Класична формула пропозиції грошей Д. Рікардо має вигляд:
- а) $M_8 = M_n + K$;
  - б) $M_8 = M_n + \wedge$;
  - в) $M_8 = I) + K$;
  - г) $M_8 = M_n + T$.
71. Грошова база визначається як:
- а) $M_n = M1 + T$;
  - б) $M_n = M0 + T$;
  - в) $M_n = M0 + K$;
  - г) $M_n = M1 + K$.
72. Величина, на яку збільшується кількість грошей в обігу внаслідок операцій на грошовому ринку при багаторазовому використанні грошової одиниці в розрахунках, називається:
- а) коефіцієнтом заощадження;
  - б) грошовим мультиплікатором.
73. Грошова система - це:
- а) система організаційно-правових відносин та спеціалізованих інститутів, що забезпечують реалізацію попиту і пропозиції грошей;
  - б) процес безперервного руху грошей між суб'єктами економічних відносин у суспільному відтворенні;
  - в) форма організації грошового обороту, що встановлена законами та регулюється ними;
  - г) сукупність всіх переміщень грошової маси, платежів і розрахунків, що здійснюються в народному господарстві.

74. Грошова система функціонує на базі:
- а) валютної системи;
  - б) банківської системи;
  - в) системи безготівкового обороту;
  - г) системи готівкового обороту.
75. У складі грошової системи виділяють такі підсистеми:
- а) валютну систему;
  - б) банківську систему;
  - в) систему безготівкового обороту;
  - г) систему готівкового обороту.
76. Існують такі типи грошових систем:
- а) нерегульовані;
  - б) регульовані;
  - в) малорегульовані;
  - г) саморегульовані.
77. Грошові системи, що базувались на використанні в ролі грошей благородних металів та обслуговуванні сфери обігу повноцінними монетами і банкнотами, є:
- а) саморегульованими;
  - б) регульованими.
78. Грошова система, за якої роль грошей законодавчо закріплювалась за двома валютами, є:
- а) монометалізмом;
  - б) біметалізмом.
79. Полегшення забезпечення потреб обігу в благородних металах є основною перевагою:
- а) монометалізму;
  - б) біметалізму.
80. Золотий монометалізм був запроваджений у:
- а) 1876 р.;
  - б) 1867 р.;
  - в) 1924 р.;
  - г) 1942 р.
81. В яких із перелічених країн був запроваджений срібний монометалізм?
- а) Англія;
  - б) Росія;
  - в) Голландія;
  - г) Франція;
  - д) Індія.

82. Грошова система, за якої роль грошей закріплена за одним благородним металом, є:

- а) монометалізмом;
- б) біметалізмом.

83. Золотозливковий стандарт був запроваджений у:

- а) 1876 р.;
- б) 1867 р.;
- в) 1924 р.;
- г) 1942 р.

84. Золотодевізний стандарт був запроваджений у:

- а) 1876 р.;
- б) 1867 р.;
- в) 1924 р.;
- г) 1929 р.

85. Вільний обмін банківських білетів на золото є основною рисою:

- а) золотовалютного стандарту;
- б) золотозливкового стандарту;
- в) золотодевізного стандарту.

86. У яких із перелічених країн був запроваджений золотозливковий стандарт?

- а) Англія;
- б) Росія;
- в) Голландія;
- г) Франція;
- д) Індія.

87. За якого стандарту дозволявся вільний обмін національної валюти на іноземну, а іноземної - на золото?

- а) золотовалютного стандарту;
- б) золотозливкового стандарту;
- в) золотодевізного стандарту.

88. Обіг обслуговували неповноцінні паперові та металеві знаки вартості за:

- а) саморегульованих систем;
- б) регульованих систем.

89. За характером соціально-економічних систем регульовані грошові системи поділяються на:

- а) ринкові;
- б) неринкові;
- в) відкриті;
- г) закриті.

90. За характером регулювання валютних відносин грошові системи поділяються на:

- а) ринкові;
- б) неринкові;
- в) відкриті;
- г) закриті.

91. Державне регулювання на ринку цінних паперів проводиться з метою впливу на:

- а) попит на гроші;
- б) пропозицію грошей;
- в) норму банківського відсотка;
- г) обсяг ВВП.

92. Раціонування видачі коштів з банківських рахунків є основною рисою:

- а) ринкових грошових систем;
- б) неринкових грошових систем.

93. Заперечення існування грошового ринку є основною рисою:

- а) ринкових грошових систем;
- б) неринкових грошових систем.

94. Якій грошовій системі притаманна повна конвертованість національної валюти?

- а) відкритій;
- б) закритій.

95. Високий рівень обмежень валютних розрахунків є основною рисою:

- а) відкритої грошової системи;
- б) закритої грошової системи.

96. У якому році в Україні були запроваджені в обіг купони багаторазового використання?

- а) 1991 р.;
- б) 1992 р.;
- в) 1993 р.;
- г) 1994 р.

97. У якому році в Україні була запроваджена в обіг гривня?

- а) 1995 р.;
- б) 1996 р.;
- в) 1997 р.;
- г) 1998 р.

98. Купівельна спроможність грошей:

- а) піднімається із зростанням цін;
- б) може підвищуватись і падати;
- в) зростає з часом;

- г) завжди залишається постійною;
- д) падає із зростанням цін.

99. Які операції буде здійснювати центральний банк, якщо йому необхідно зменшити масу грошей в обігу?

- а) купуватиме цінні папери;
- б) продаватиме кредити;
- в) продаватиме облігації внутрішньої державної позики;
- г) збільшуватиме облікову ставку.

100. Визначте головне завдання центрального банку:

- а) обслуговувати комерційні банки;
- б) контролювати дотримання вимог діючого законодавства комерційними банками;
- в) забезпечувати фінансування уряду;
- г) забезпечувати стабільність національної грошової одиниці.

101. Якщо центральний банк збільшує облікову ставку, як змінюються темпи зростання грошової маси?

- а) зменшуються;
- б) збільшуються;
- в) залишаються незмінними.

102. Як необхідно змінити норму обов'язкового резервування, щоб збільшити масу грошей в обігу?

- а) збільшити;
- б) залишити незмінною;
- в) зменшити.

103. Вкажіть джерело позичкового процента:

- а) позичковий капітал;
- б) дохід кредитора;
- в) дохід на позичковий капітал;
- г) прибуток позичальника;
- д) всі вказані джерела.

104. Комерційний кредит - це:

- а) будь-який кредит;
- б) банківський кредит;
- в) кредит продавця покупцеві;
- г) кредит під заставу нерухомості;
- д) всі відповіді правильні.

105. Яка форма кредитування реалізується шляхом списання банком коштів з рахунку клієнта понад залишок коштів на рахунку?

- а) факторинг;
- б) форфейтинг;

- в) онколь;
- г) контокорент;
- д) овердрафт.

106. Вид короткострокового кредиту, що погашається за першою вимогою:

- а) строкова позика;
- б) облігаційна позика;
- в) іпотечний кредит;
- г) онкольний кредит;
- д) овердрафт;
- е) ломбардний кредит.

107. Форма кредиту, що є різновидом торгово-комісійної операції, яка пов'язана з кредитуванням оборотних засобів:

- а) овердрафт;
- б) вексельний кредит;
- в) облігаційна позика;
- г) факторинг;
- д) всі відповіді правильні.

108. Який кредит може реалізуватися у товарній формі?

- а) банківський;
- б) іпотечний;
- в) комерційний;
- г) міжнародний;
- д) споживчий.

109. Емісію грошей здійснює:

- а) казначейство;
- б) центральний банк;
- в) уряд.

110. Хто має право як векселедавець підписувати вексельне зобов'язання в Україні?

- а) лише векселедієздатні особи;
- б) підприємці як фізичні особи;
- в) будь-яка дієздатна фізична особа;
- г) будь-яка юридична особа, що нанесла відтиск своєї печатки та факсиміле підпису керівника;
- д) дієздатні юридичні та фізичні особи.

111. Для чого наноситься акцепт на переказний вексель?

- а) засвідчити згоду акцептанта повністю і своєчасно виконати всі умови тексту векселя;
- б) як відмітка платника на векселі;

- в) зафіксувати попереднє пред'явлення векселя до платежу;
- г) покращити інвестиційні можливості векселя.

112. У якій формі кредитування експортера банк купує векселі без обороту на продавця?

- а) акцептний кредит;
- б) вексельний кредит;
- в) авальний кредит;
- г) форфейтинг;
- д) заставний кредит.

113. Факторинг доцільно застосовувати:

- а) у всіх кредитних операціях;
- б) коли ненадійний платник;
- в) якщо вигода від негайного отримання грошей більша, ніж від їх своєчасного отримання;
- г) при інкасуванні дебіторської заборгованості;
- д) усі відповіді правильні.

114. Діяльність щодо випуску та обігу цінних паперів здійснюють:

- а) торговці цінними паперами;
- б) інвестиційні фонди;
- в) взаємні фонди інвестиційних компаній;
- г) всі відповіді правильні.

115. Казначейські зобов'язання - це цінні папери:

- а) на пред'явника;
- б) на пред'явника або іменні;
- в) іменні.

116. Вклад грошових коштів чи цінних паперів на зберігання до банку - це:

- а) факторинг;
- б) овердрафт;
- в) застава;
- г) депозит;
- д) активна операція банку.

117. Які санкції вживає НБУ за систематичне порушення його вимог комерційними банками?

- а) підвищення норми обов'язкових резервів;
- б) застосування заходів фінансового оздоровлення;
- в) стягнення грошового штрафу;
- г) призначення тимчасової адміністрації;
- д) відкликання ліцензій.

118. Політика «дешевих грошей» означає:

- а) рестрикційну політику НБУ;

- б) політику на подорожчання кредиту;
- в) політику зниження процентних ставок, норм обов'язкових резервів, купівлю державних цінних паперів;
- г) усі відповіді правильні;
- д) жодна відповідь неправильна.

119. Переважне право на отримання дивідендів мають власники:

- а) простих акцій;
- б) іменних акцій;
- в) привілейованих акцій.

Акція - це цінний папір, що обертається:

- г) з установленим строком обігу;
- д) без установленого строку обігу.

КОНТРОЛЬНІ ЗАДАЧІ

Завдання 1

За даними таблиці розрахувати розмір грошових агрегатів M0, M1, M2, M3, коли обов'язкові резерви комерційних банків складають 0 р, . Провести структурний аналіз.

Варіант	Обов'язкові резерви, Ор.	Кошти ком. банків на кор. рахунках в центр. банку	Готівкові гроші поза банками	Депозити фізичних осіб до запитання	Строкові вклади в комерційних банках	Кошти на спеціальних рахунках	Депозитні сертифікати банків	Облігації державної позики
1	8,0	139,4	165,0	199,5	50,8	339,4	3,5	12,2
2	8,8	141,5	161,9	198,1	49,2	338,1	3,9	12,7
3	9,1	143,6	164,1	201,3	51,2	340,3	3,7	13,0
4	10,0	145,1	166,0	202,2	52,1	341,5	3,4	13,9
5	10,4	144,0	167,2	202,4	53,0	343,2	3,8	14,1
6	11,1	144,2	168,1	204,3	54,3	343,7	3,5	15,0
7	12,8	145,9	170,7	206,9	55,7	345,8	5,4	16,3
8	13,9	146,3	172,5	207,1	56,4	346,7	4,3	17,0
9	14,0	146,6	173,1	207,3	56,7	348,1	4,7	17,8
10	15,3	148,5	175,4	208,0	57,0	349,1	4,9	18,3
11	8,2	139,6	165,2	199,7	51,0	339,6	3,7	12,4
12	9,0	141,7	162,1	198,3	49,4	338,2	4,1	12,9
13	9,3	143,8	164,3	201,5	51,4	340,5	3,9	13,3
14	10,5	145,6	166,5	202,7	52,6	342,0	3,9	14,4
15	9,0	140,4	166,0	200,5	51,8	340,4	4,6	13,2
16	9,8	142,5	162,9	199,2	50,2	338,2	4,9	13,7
17	10,1	143,6	165,1	202,3	51,2	341,3	4,7	14,0
18	11,0	146,1	167,0	203,2	53,1	342,5	4,4	14,2
19	15,0	144,3	173,5	208,3	57,7	349,1	5,7	18,8
20	16,3	149,5	175,4	209,1	58,1	350,1	5,0	19,3
21	14,5	147,1	173,6	207,8	57,2	349,6	5,5	18,8
22	14,0	146,4	173,6	208,2	57,3	347,7	5,3	18,7
23	10,0	141,4	166,2	199,5	52,8	341,4	3,8	12,4
24	8,5	139,9	165,5	200,1	51,3	339,9	4,0	12,7
25	15,8	149,0	175,9	208,5	57,5	349,6	5,4	18,8
26	8,7	141,1	165,7	200,2	51,5	340,1	4,1	12,9
27	9,5	141,8	162,6	198,8	49,9	338,7	4,6	13,9
28	9,8	144,8	164,8	202,0	51,9	341,0	4,4	13,8
29	11,0	146,5	166,0	203,8	53,1	342,0	4,1	14,9
30	10,3	135,8	185,9	201,2	49,9	354,4	4,9	14,4

Завдання 2.

Розрахуйте суму складного відсотка, яка буде нарахована за такими даними.

Підприємство уклало договір на відкриття депозитних рахунків в комерційних банках А і Б. Обидва рахунки відкриті на суму Φ тис. грн. строком на n років з виплатою річного відсотку в розмірі I . При цьому банк А нараховує відсотки щоквартально, а банк В – за півроку. Яку суму буде мати підприємство по закінченню n - річного періоду на кожному рахунку? Який варіант більш вигідний?

Варіант	Φ	I	n
1	2,0	14	2
2	2,1	13	3
3	2,2	12	1
4	2,3	11	2
5	2,4	10	1
6	2,5	19	1
7	2,6	18	2
8	2,7	17	1
9	2,6	16	1
10	2,5	15	2
11	2,8	14	1
12	2,9	13	1
13	3,0	12	2
14	3,1	11	2
15	3,2	10	1
16	3,3	19	1
17	3,4	18	1
18	3,5	17	2
19	3,6	16	1
20	3,7	15	2
21	3,8	14	1
22	3,9	13	1
23	4,0	12	2
24	4,1	11	1
25	4,2	10	2
26	4,3	19	2
27	4,4	18	1
28	4,5	17	1
29	4,6	16	1
30	4,7	15	2

ПОРАДИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

До завдання № 1

В Україні для розрахунку сукупної грошової маси використовують агрегати M0, M1, M2 і M3. Дані грошові агрегати включають:

- M0 – готівкові гроші в обігу;
- M1, крім M0 – кошти підприємств на розрахункових, поточних спеціальних рахунках в банках, депозити населення в ощадних банках до запитання, коштів страхових компаній;
- M2 дорівнює M1 плюс термінові депозити населення в ощадних банках, в тому числі компенсація;
- M3, складається з M2 і сертифікатів та облігацій державної позики.

Між агрегатами необхідна рівновага, в іншому випадку відбувається порушення грошового обігу. Практика показує, що рівновага буде, коли $M2 > M1$ (вона закріплюється при $M2 + M3 > M1$). В цьому випадку грошовий капітал переходить з готівкового обігу в безготівковий. При порушенні цього співвідношення між агрегатами в грошовому обігу починаються ускладнення: недостатність грошових знаків, зростання цін тощо.

До завдання № 2

У фінансових розрахунках використовуються прості і складні відсотки.

Простим називається відсоток, який нараховується за первісним внеском наприкінці одного банківського строку. В основному такий термін становить 1 рік, але інколи – один, три, шість місяців, залежно від умов вкладання коштів. Час, до якого призначене нарахування відсотків, називається періодом нарахування. Він може як прирівнюватися до банківського строку, так і бути меншим за нього.

Для нарахування простих процентів за депозитами і кредитами банків використовують формулу:

$$K = (C \cdot T \cdot P) / (360 \cdot 100),$$

де K — розмір плати за користування коштами;

C — сума кредиту чи депозиту;

T — термін користування грошима (у днях);

Π — процентна ставка.

Складні проценти – це проценти, які нараховуються не тільки на первісну суму внеску, а й на всю суму процентів, що накопичилися за певний період. Для цього застосовується формула

$$FV = P \cdot (1 + R)^n,$$

де FV — розмір плати за користування коштами;

P — сума наданих коштів;

R — процентна ставка;

n — кількість періодів.

Джерелом оплати позичкового процента є прибуток, який отримує позичальник.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативна література

1. Закон України «Про Національний банк України» № 679-ЖУ від р. // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від р. // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
3. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу»: № 1201-XII від 18.06.1991 р. // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
4. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 2664-III від 12.07.2001 р. // База даних інф.- довід. системи «Ліга-закон».
5. Закон України «Про обіг векселів в Україні» № 2374-III від 5.04.2001 р. // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
6. Цивільний кодекс України: Офіційний текст. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 464 с.
7. Указ Президента України «Про грошову реформу в Україні» № 762/96 від 25.08.1996 // Вісник НБУ. — 1996. — № 5. — С. 5—8.
8. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління НБУ, від 21 січня 2004 р. № 22 // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
9. Інструкція про касові операції в банках України: Постанова Правління НБУ від 14.08.2003 р. № 337 // База даних інф.-довід. системи «Ліга- закон».
10. Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів: Постанова Правління НБУ від 12.11.2003 № 496 // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
11. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637 // База даних інф.- довід. системи «Ліга-закон».
12. Положення про порядок видачі ліцензії на здійснення окремих банківських операцій небанківським установам: Постанова Правління НБУ від 16.08.2001 № 344 // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
13. Правила торгівлі іноземною валютою: Постанова Правління НБУ від 10.08.2005 р. № 281 // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».
14. Положення про регулювання грошово-кредитного ринку України: Постанова Правління НБУ від 07.04.2005 р. № 1148 // База даних інф.- довід. системи «Ліга-закон».
15. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Постанова

Правління НБУ від 03.12.2003 р. № 516 // База даних інф.-довід. системи «Ліга-закон».

Основна література

16. Гроші та кредит: Підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепенко та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2006. — 744 с.
17. Гроші та кредит: Навч. посібник / Ільїна С. Б., Шило В. П., Кисла В. І., Шрамкова Н. І. — К.: «ВД «Професіонал», 2007. — 368 с.
18. Гроші та кредит: Підручник / А.І. Щетинін. — К.: ЦНЛ, 2006. — 432 с.

Додаткова література

19. АдамикБ. П. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Підручник. — Тернопіль: Карт-бланш, 2007. — 393 с.
20. Александрова М. М. Гроші. Фінанси. Кредит: Навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2002. — 336 с.
21. АртусМ. М. Гроші та кредит: Навч. посібник. — К: Вид-во Європ. Ун-ту, 2004. — 162 с.
22. Гальчинський А. С. Теорія грошей: Навч. посібник. — К: Основи, 2003. — 413 с.
23. Гриньова В. М. Гроші і кредит: Навч. посібник. — Х.: ВД «ІН- ЖЕК», 2003. — 208 с.
24. Гроші та кредит: Навч. посібник / Ільїна С. Б., Шило В. П., Кисла В. І., Шрамкова Н. І. — К: «ВД «Професіонал», 2007. — 368 с.
25. Гроші та кредит: Підручник / За ред. проф. Б. С. Івасіва. — Тернопіль: Карт-бланш, 2005. — 528 с.
26. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: Навч. посібник / За ред. Б. Л. Луціва. — Тернопіль: Карт-бланш, 2004. — 219 с.
27. Денисенко М. П. Гроші та кредит у банківській справі: Навч. посібник. — К: Алерта, 2004. — 478 с.
28. Долан Э. Д., Кэмпбелл К. Д., Кэмпбелл Р. Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. — СПб: 1994. — 496 с.
29. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей. — К., 1999. — 521 с.
30. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 320 с.
31. Лаврушин О. И. Банковское дело: современная система кредитования: Учеб. пособие. — М: КНОРУС, 2007. — 264с.

32. Лаптев С. М., Денисенко М. П., Кабанов В. Г., Любунь О. С. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід): Навч. посібник. — К.: ВД «Професіонал», 2004. — 320 с.
33. Любунь О. С. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 351 с.
34. Михайлів З. В., Гаталяк З. П., Горбаль Н. І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції. — Л.: 2004. — 244 с.
35. Мишкін Фредерік С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Пер. з англ. С. Панчишин та ін. — К.: Основи, 1998. — 963 с.
36. Момот О. М., Брітченко І. Г. Інтегровані банківські послуги та конкурентоспроможність банківської системи / Під ред. проф. Брітченко І. Г. — Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. — 305 с.
37. Фридман М. Количественная теория денег. — М., 1996. — 325 с.
38. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навч. посібник / В. О. Романишин, Ю. М. Уманцев. — К: Атака, 2005. — 480 с.
39. Шамова І. В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 195 с.
40. Ющенко В., Лисицький В. Гроші: розвиток попиту і пропозиції в Україні. — К: Скарби, 1998. — 288 с.